

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Tehdään kiertotaloudesta Suomen talouden kestävä perusta

Kiertotalouden strategisen ohjelmaehdotuksen laatinut työryhmä esittää tavoitteet ja keinot, joilla hillitsemme luonnonvarojen ylikulutusta, torjumme ilmastonmuutosta ja luonnon köyhtymistä sekä vahvistamme taloutta ja työllisyyttä.

Miksi kiertotalous?

Suomen kiertotalousohjelma linjaa, miltä kiertotalouden mukainen Suomi näyttää vuonna 2035 ja kuinka rakennamme yhdessä hyvinvointimme kestäväälle perustalle.

Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ovat ihmiskunnan suurimpia haasteita. Niitä kiihdyttää luonnonvarojen kulutus, joka ylittää maapallon rajat. Kiertotalous on ratkaisu sekä ympäristömme että taloutemme suuriin haasteisiin. Taloudellisen hyvinvoinnin ei tarvitse perustua luonnonvarojen lisääntyvälle käytölle.

Kiertotaloudessa ei ole kuitenkaan kyse ainoastaan taloudesta tai teknologisista ratkaisuista. Se edellyttää muutosta sekä päätöksenteossa että yritysten, kotitalouksien ja kuluttajien asenteissa ja käyttäytymisessä. Kiertotalousohjelma asettaa tavoitteita erityisesti sille, miten julkinen hallinto ja kunnat voivat vauhdittaa kiertotaloutta ja kutsuu kaikki tekemään arjestaan kestävä.

Kiertotalouden määritelmä

Kiertotaloudessa materiaaleja hyödynnetään tehokkaasti ja kestävästi, ja ne pysyvät kierrossa pitkään ja turvallisesti. Tuotteita myös jaetaan, vuokrataan, korjataan ja kierrätetään. Palvelullistaminen on osa kiertotaloutta.

Kiertotalous on uusi talouden toimintatapa, joka tuottaa taloudellista hyvinvointia maapallon kantokyvyn rajoissa. Se hyödyntää digitalisaatiota tehokkaasti ja uudistaa yhteiskunnan rakenteita ja toimintamalleja. Kiertotalous on keino vähentää luonnonvarojen käyttöä.

Visio: Kiertotalous-Suomi vuonna 2035

Suomessa vuonna 2035 hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta on menestyvän taloutemme perusta, jossa:

- Kestävät tuotteet ja palvelut ovat talouden valtavirtaa ja jakamistalous arkipäivää.
- Valintamme ovat tulevaisuuskestäviä ja vahvistavat reilua hyvinvointiyhteiskuntaa.
- Vähemmällä enemmän: luonnonvarojen käyttö on kestävä ja materiaalit pysyvät kierrossa pidempään ja turvallisesti.
- Kiertotalouden läpimurto on tehty innovaatioiden, digitaalisten ratkaisujen, fiksun sääntelyn sekä vastuullisten sijoittajien, yritysten ja kuluttajien avulla.
- Kiertotalous-Suomi vaikuttaa maailmalla ja tarjoaa kestäviä ratkaisuja kansainvälisillä markkinoilla.

Vision toteutuminen edellyttää luonnonvarojen kestävä ja tehokasta käyttöä. Tätä linjaavat seuraavat askeleet ja ehdotukset tavoitteiksi*:

Vuonna 2035
primääriraaka-
aineiden
kotimainen
kokonaiskulutus
ei ylitä vuoden
2015 tasoa.

Resurssien
tuottavuus kaksin-
kertaistuu vuoden
2015 tilanteesta
vuoteen 2035
mennessä.

Materiaalien
kiertotalousaste
kaksinkertaistuu
vuoteen 2035
mennessä.

Poimintoja kiertotalousohjelmasta sinulle, joka työskentelet...

Koulutuksen ja tutkimuksen parissa Lisäämme kiertotalouden opetusta kaikilla koulutusasteilla ja priorisoimme teemaa oppilaitosten strategioissa. Lisäämme kiertotalouden täydennyskoulutusta opettajille. Varmistamme yhdessä, että Suomi on vuonna 2035 tutkimuksen huippumaa ja houkutteleva kohde kansainvälisille kiertotalousosaajille ja että yritykset kouluttavat työntekijöitään jatkuvasti.

Lainsäädännön ja verotuksen parissa Kiertotaloutta tukeva lainsäädäntö suosii resurssi- ja energiatehokkaita tuotantoprosesseja, tuotteiden palvelullistamista ja jakamismalleja, materiaalien suljettuja kiertoja ja entistä kestävämpiä tuotteita. Vaikutamme yhdessä EU:ssa, jotta lainsäädäntö ja tuotepolitiikka ohjaavat pidentämään tuotteiden elinikää ja kestävyyttä, käyttämään kierrätysmateriaaleja sekä digitalisoimaan materiaalivirtoja ja tuotetietoja.

Digitalisaation parissa Materiaaleihin ja tuotteisiin liittyvä data auttaa lisäämään niiden tehokasta käyttöä ja arvoa. Toteutamme alueellisia kiertotalouden ekosysteemi-kokeiluja, joissa digialustoja kehitetään, pilotoidaan ja skaalataan kansallisiksi ja eurooppalaisiksi toimintamalleiksi. Suomi voi olla edelläkävijä ja ryhtyä kehittämään ja koordinoimaan kiertotalouteen sovellettavaa eurooppalaista datan jakamisen arkkitehtuuria.

Kunnassa Otamme kiertotalouden osaksi kuntastrategioita, johtamista ja budjetointia. Vähennämme aineellista kulutusta kuntien investoinneissa, hankinnoissa ja palveluissa. Elinkaariajattelu ohjaa suunnittelua esimerkiksi kaavoituksessa, liikenteessä ja energiantuotannossa. Yhdistämme toimijoita kunnissa, alueilla ja kuntayhtymissä sekä luomme edellytyksiä yritystoiminnalle.

Kiinteistö- ja rakennusalalla Otamme käyttöön kiertotaloutta tukevia digitaalisia ratkaisuja, tehostamme kiinteistöjen käyttöä, parannamme niiden muunneltavuutta ja lisäämme korjausrakentamista sekä parannamme kiertotalouden osaamista ja yhteistyötä. Vuonna 2035 suuri osa Suomen rakennuksista, infrastruktuurista ja rakennustuotteista valmistetaan kierrätetyistä, uusiutuvista tai vähähiilisistä raaka-aineista.

Kiertotalous koskee kaikkia, julkisesta hallinnosta yrityksiin ja kuluttajiin. Kiertotalousohjelma keskittyy asioihin, jotka vaikuttavat eniten Suomen päästöihin ja joihin julkinen hallinto voi vaikuttaa.

Näin pääsemme tavoitteisiin

Ohjelmassa on ehdotettu 41 toimenpidettä ja suositusta sekä esitetty ehdotukset niiden toteuttajiksi. Keskeisimmät ehdotukset ovat seuraavat:

Synnyttämme Suomeen maailman parasta kiertotalousosaamista uudistamalla koulutusjärjestelmää ja työelämäosaamista.

Nostamme hiilineutraalin kiertotalouden elinkeinopolitiikan ja talouden uudistumisen keskiöön. Suuntaamme kiertotalouteen mm. julkista rahoitusta ja synnyttämme kiertotalouden ekosysteemejä.

Arvioimme mahdollisuuksia luonnonvarojen hinnoitteluun valmisteilla olevassa kestävän verotuksen tiekartassa.

Teemme Suomesta digikiertotalouden kärkimaan. Vauhditamme digitalisaatiolla mm. materiaalivirtojen jäljitettävyyttä, tuotannon resurssitehokkuutta sekä dataan perustuvaa päätöksentekoa ja liiketoimintaa.

Hankimme ja suunnittelemme julkisella sektorilla vähähiilisiä kiertotalousratkaisuja erityisesti rakentamisessa, liikkumisessa sekä energia- ja infrastruktuurihankkeissa.

Solmimme yritysten ja kuntien kanssa vapaaehtoisen luonnonvarojen käytön kansallisen sopimuksen. Laadimme skenaarion ja suunnitelmat sekä tuemme kuntia tavoitteiden toteuttamiseksi.

Käynnistämme kiertotalouden ekosysteemien kehitys- ja kasvukiihdyttämöjä, joissa yhteiskehittämisen ja rahoituksen avulla ideoista jalostetaan kokonaisvaltaisia ratkaisuja.

Luomme kestävät kiertotalousmarkkinat lainsäädännön, taloudellisten ohjauskeinojen ja digitalisaation keinoin. Tavoitteenamme on parantaa mm. resurssitehokkuutta, pidentää tuotteiden elinikää ja edistää kierrätysmateriaalien käyttöä.

Vähennämme rakentamisen ympäristövaikutuksia merkittävästi. Otamme käyttöön taloudellisia kannusteita ja uusia hankintakäytäntöjä, jotta alalle syntyy kilpailua hiilineutraalin kiertotalouden ratkaisuilla.

Nostamme kiertotalouden yhdeksi ulkopoliittikan painopistealueeksi. Osallistumme aktiivisesti hallitustenvälisen globaalin kiertotalousallianssin perustamiseen ja keskusteluun globaalista luonnonvarasopimuksesta.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kiertotalousohjelman valmistelu

Kiertotalousohjelma on **Reijo Karhisen** vetämän poikkihallinnollisen ohjausryhmän ehdotus kiertotalouden edistämisestä Suomessa. Ohjelman valmisteluun on osallistunut iso joukko hallinnon, järjestöjen ja elinkeinoelämän edustajia, tutkijoita sekä kansalaisia. Ohjelmatyötä tukivat muun muassa neljä tiedepaneelia, Kansalaisraati ja verkko-aivoriihi.

Valtioneuvosto tekee kiertotalouden edistämisestä kevään aikana periaatepäätöksen. Sitä ennen ehdotuksesta järjestetään lausunto-kierrös.

Lisätietoja

Kiertotalousohjelman ohjausryhmän puheenjohtaja
Reijo Karhinen
rt.karhinen@gmail.com

Ympäristöministeriö:
neuvotteleva virkamies **Taina Nikula**
p. 029 525 0202, taina.nikula@ym.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö:
erityisasiantuntija **Sari Tasa**
p. 029 504 8242, sari.tasa@tem.fi

www.ym.fi/kiertotalousohjelma

#kiertotalousohjelma